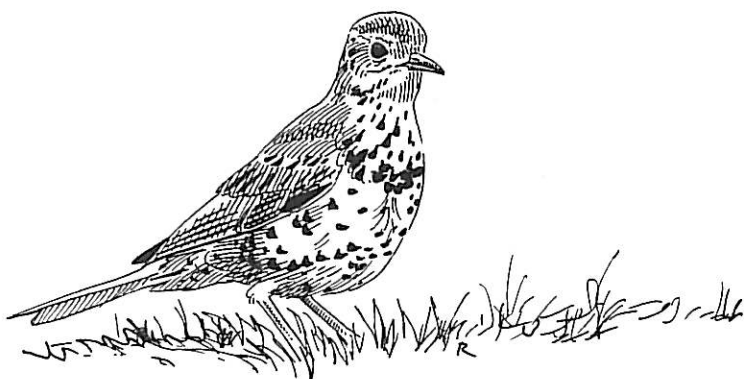

Duetrost *Turdus viscivorus*

Global utbredelse

Hekkeområdet ligger hovedsakelig i den boreale vestlige og sentrale del av Palearktisk, foruten i Middelhavsregionen. Duetrosten hekker også vanlig i fjellstrøk fra Himalaya, til Lilleasia og i Nord-Afrika. I Norden er duetrosten vanligst i de østlige og kontinentale områder.

Norsk utbredelse og habitatvalg

I Norge er duetrosten typisk knyttet til tørr og åpen furuskog med lite undervegetasjon, av den typen vi finner på Østlandet. I Finland er den angitt å foretrekke gammel skog i ødemarker med få menneskelige forstyrrelser (Koskimies 1989). Som i Europa kan den også forekomme i kulturlandskapet, langs skogkanter og ved klynger av trær. Den hekker nordligst ved Røros og går opp i de brede dalførene på Østlandet. På Sørlandet har den lenge hekket vest til Agder-fylkene. I Rogaland ble det første hekkefunnet gjort i 1965. Senere i Atlas-perioden er det gjort minst 4 hekkefunn i fylket (Carlsson m.fl. 1988). Første hekkefunn i Hordaland ble gjort på Voss i 1978 (Bergo & Råd 1978). Lengst i nord forekommer arten sporadisk i furuskogene i Pasvik.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Bestanden av duetrost i Norge er anslått til å ligge mellom 10.000 og 50.000 par, og da trolig nærmest det laveste anslaget. Duetrosten ser ut til å kreve store territorier og er selv i optimale hekkeområder den mest fåtallige trostearten. I et område i England angir Simms (1978) forholdet mellom antall par duetrost, måltrost og svarttrost til å være 1:6:18. Duetrosten er da også klart den mest fåtallige hekkende trosteart hos oss.

På 1800-tallet hadde duetrosten en uvanlig sterk framgang i Storbritannia og koloniserte i løpet av 40 år hele Irland (Sharrock 1976). I Finland har bestanden gått sterkt tilbake i vårt århundre pga. det moderne skogbruket (Koskimies 1989). Det er god grunn til å anta at det samme er tilfelle hos oss. I Europa har arten gått over fra å være en sky skogsfugl til å bli en alminnelig fugl i kulturlandskapet, med tilsvarende framgang i hekkebestanden. Nye hekkefunn i Rogaland og andre steder, kan tyde på at det samme holder på å skje hos oss også.

Hekkebiologi

Snart etter ankomsten markerer hannen sitt territorium med en vakker og fløytende sang, ikke så helt ulik svarttrostens. Synger gjerne vedvarende fra samme sangpost, kan også markere territoriet med en sangflukt. Sangen vedvarer ut juni, men avtar sterkt etter at eggene er lagt. Ved et evt. andre kull kan sangen ta seg opp igjen. Hekketerritoriet er angitt til å være ca. 5 ganger større enn hos måltrost og svarttrost (Glutz von Blotzheim & Bauer 1988). Plasserer reiret i hovedsak i bartrær, ute på solide greiner. Reiret ligner på et gråtrostreir, men er noe mer slurvet bygd bl.a. med bruk av mose. Duetrosten hekker mest i solitære par, men kan også hekke i mindre og glisne kolonier.

Duetrosten forsvaret heftig reir og unger mot fiender som katter, rovfugl o.l. Reaksjon overfor mennesker varierer, men forlater som oftest reiret på 50-100 m og er uvillig til å mate ungene med mennesker til stede. Med egg i reiret kan den imidlertid også trykke hardt ved forstyrrelser. Andre ganger kan forsvaret, særlig når det er unger i reiret, ligne gråtrostens, med kraftige angrep. Duetrosten varsler da med skarpt klappende låter. Legger 4-6 egg i mai-juni, tidlige kull kan forekomme i Sør-Norge fra april. Tidlige kull kan sees som en tilpasning for å redusere predasjonstrykket fra rovdyr (Sharrock 1976). Mange reir blir imidlertid røvet, slik at hekkesuksessen er under 50%. Etter at ungene har forlatt reiret ved 16-17 døgns alder, fører foreldrene dem fram mot ca. 1 måneders alder. Ulikt andre troster forlater familien hekkeområdet nokså raskt og begir seg ut på en nomadisk tilværelse. Forventet levetid er forholdsvis lav, med en dødelighet det første leveåret på over 60%. Ringmerking viser at duetrosten kan bli inntil 10 år i vill tilstand.

Trekkforhold

Trekkende duetroster kjennes lett på den raspende låten. Duetrosten ankommer hekkeplassene så snart snøen begynner å forsvinne, som oftest i april, eller tidligst i slutten av mars. Hannene ankommer gjerne hekkeplassen en uke før hunnene. Som andre troster trekker den sørover i hovedsak i september/oktober. Ved god tilgang på frukt og bær kan duetrosten en sjelden gang overvintre hos oss. Det vanlige vinterkvarteret er lenger sør i Vest-Europa, og i kalde vintre helt sør til Nord-Afrika. Ringfunn fra Sverige og Finland viser at østlige fugler trekker mot sørøst til Kaukasus og Tyrkia.

Øystein R. Størkersen

Duetrost *Turdus viscivorus*

- 93 ● Konstatert hekking
- 74 ● Sannsynlig hekking
- 148 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

